

*Чекаловська Г. З.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін,
Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу
Західноукраїнського національного університету, м. Чортків*

АДАПТАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: МІКРОЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ

Розвиток світової економіки характеризується високим рівнем макроекономічної нестабільності, що проявляється у коливаннях темпів економічного зростання, інфляційних процесах, нестабільності валютних курсів, зростанні геополітичних ризиків та порушенні глобальних ланцюгів постачання. У таких умовах підприємства змушені постійно адаптувати систему управління, щоб забезпечити стійкість функціонування та конкурентоспроможність на ринку.

Макроекономічні коливання безпосередньо впливають на діяльність підприємств, оскільки зміни інфляції, процентних ставок, рівня зайнятості або валютних курсів можуть суттєво впливати на витрати, доходи та інвестиційні рішення бізнесу. Як свідчать дослідження, макроекономічна нестабільність може знижувати прибутковість підприємств і ускладнювати процес стратегічного планування, особливо у секторах, що залежать від зовнішньоекономічних факторів [1].

Водночас саме на мікрорівні управління підприємством формується здатність організації адаптуватися до зовнішніх економічних викликів. Підприємства виступають ключовими мікроекономічними суб'єктами економічної системи, які забезпечують виробництво, зайнятість та формування економічного потенціалу держави [2]. Тому дослідження трансформації менеджменту підприємств у контексті макроекономічної нестабільності є важливим як з теоретичної, так і з практичної точки зору.

Адаптація менеджменту підприємств до макроекономічної нестабільності відбувається насамперед на рівні мікроекономічних управлінських рішень. Розглянемо основні механізми такої адаптації:

1. Оптимізація структури витрат і ресурсів. У періоди економічної нестабільності підприємства змушені переглядати структуру витрат, підвищувати ефективність використання ресурсів та впроваджувати інноваційні технології управління. Оптимізація виробничих витрат дозволяє підприємствам підтримувати конкурентоспроможність навіть за умов зростання цін на ресурси або коливання валютних курсів.

2. Гнучке стратегічне планування. В умовах невизначеності традиційні довгострокові стратегії можуть втрачати ефективність. Тому сучасні підприємства все частіше застосовують гнучкі підходи до стратегічного управління, що передбачають швидке коригування планів залежно від змін економічного середовища.

3. Диверсифікація діяльності. Одним із важливих механізмів зниження економічних ризиків є диверсифікація виробництва, ринків збуту та джерел фінансування. Диверсифікація дозволяє підприємствам зменшити залежність від окремих економічних факторів та підвищити стабільність доходів.

4. Підвищення інноваційності управління. Важливим фактором адаптації підприємств до нестабільності є розвиток інноваційного менеджменту. Інновації дозволяють підприємствам підвищувати продуктивність, знижувати витрати та швидше реагувати на зміни ринкового середовища.

5. Управління фінансовою стійкістю підприємства. У періоди економічних криз особливого значення набуває ефективне управління фінансами підприємства, зокрема оптимізація структури капіталу, контроль ліквідності та управління оборотним капіталом. Дослідження показують, що ефективне управління оборотним капіталом має важливий вплив на фінансові результати підприємств у нестабільному економічному середовищі [3].

Підприємства виступають ключовими елементами економічної системи, оскільки саме на їх рівні формується економічна активність, створюються робочі місця та генеруються інвестиції. Ефективне функціонування підприємств має важливе значення не лише для їх власного розвитку, але й для стабільності економіки загалом.

У контексті глобалізації та інтеграції до світових ринків підприємства відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможності національної економіки. Їх здатність ефективно функціонувати в умовах нестабільності визначає рівень економічного розвитку держави та її позиції на міжнародних ринках [4].

Саме тому адаптивний менеджмент підприємств можна розглядати як важливий фактор забезпечення макроекономічної стабільності, оскільки ефективні управлінські рішення на мікрорівні сприяють підвищенню загальної стійкості економічної системи.

Список використаних джерел:

1. Ibrahimov O., Vancsura L., Parádi-Dolgos A. The Impact of Macroeconomic Factors on the Firm's Performance. *Economies*. 2025.
2. Bhattacharjee A., Han J. Financial distress of Chinese firms: Microeconomic, macroeconomic and institutional influences. *China Economic Review*. 2014.
3. Hussain S. et al. Macroeconomic factors, working capital management, and firm performance. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2021.
4. Zelinska O. The firm as a microeconomic factor in the development of Ukraine's export potential. 2025.